

Metodika

podpory žáků se specifickými poruchami učení

ZŠ Tábořská, Praha

1. Úvod

Podpora žáků se specifickými poruchami učení na ZŠ Táborská byla dosud realizována na 1. stupni. Zde jsou žáci vyhledáváni již v raném věku, aby cílená nápravná péče měla co největší efekt. Poruchy učení jsou zařazovány mezi zdravotní postižení, neboť se jedná o celoživotní hendicap, se kterým se musí jedinci s touto diagnózou vyrovnávat.

Poruchy učení jsou souhrnným názvem pro dyslexii (poruchu čtení), dysgrafii (poruchu psaní), dysortografii (poruchu pravopisu), dyskalkulii (poruchu matematických dovedností) a poruchu pozornosti až už s hyperaktivitou nebo bez ní. V mezinárodní klasifikaci nemocí jsou označeny kódem F80.

Chopili jsme se výzvy k zapojení do grantu OPPA, který podporuje inkluzi žáků se speciálními vzdělávacími potřebami, a navrhli jsme podporu žáků se specifickými poruchami učení na 2. stupni ZŠ.

Nejprve bylo nutné se zorientovat, kdo navrhuje nápravné metody a formy práce se žáky se specifickými poruchami učení právě na 2. stupni. Na rozdíl od věkové kategorie mladších žáků, kde je na trhu velké množství podpůrných materiálů, pro starší žáky jich příliš není. Bylo nutné, aby ti, kteří budou pro žáky se SPU organizovat podporu na 2. stupni, se zúčastnili školení v nových metodách.

V současnosti se velká pozornost věnuje rozvoji čtenářské a funkční gramotnosti u těchto žáků a rozvoji kognitivních funkcí prostřednictvím různých metod.

V našem prostředí se více a více prosazuje teorie zprostředkovaného učení, které vychází z Vygotského sociokulturního přístupu a zdůrazňuje význam dospělých učitelů pro rozvoj dětí. Na jeho myšlenky navázal R. Feuerstein. V rámci svého intervenčního programu instrumentálního obohacování stanovil dvanáct podmínek zprostředkování. Učitel podporuje studenty v propojování informací s předchozími znalostmi, ale také přemostuje informace do každodenního života žáka. S instrumenty R. Feuersteina se s úspěchem pracuje se žáky se SPU bez rozdílu věku, pouze je třeba vybrat vhodný instrument pro daného žáka.

Dyscentrum Praha za podpory grantu z Operačního programu Praha adaptabilita vytvořili program Já na to mám, který je primárně určen studentům středních škol se SPU, ale který lze použít i v posledním 9. ročníku ZŠ u žáků se SPU, kteří již nápravnými programy prošli. Významnou inspiraci pro vznik programu našly její autorky v teorii zprostředkovaného učení, konceptuálním učení, teorii explicitního a implicitního zpracování informací a kognitivních stylech a učebních stylech.

V rámci našeho školního grantu jsme se rozhodli rozjet podporu žáků se SPU právě tímto směrem.

2. Organizace podpory

Vytvoření nabídky podpory a stanovení, kdo bude podporu poskytovat bylo hlavním krokem poté, co tým odborníků vyhledal a rozhodl, kterým směrem podpora na škole půjde. Speciální pedagožka a výchovná poradkyně školy se zúčastnily odborných seminářů za účelem získání odborné kvalifikace ve zvolených programech.

Dále je nutné vytvořit:

- úvazky jednotlivých odborníků tak, aby bylo možné podporu nabízet a sladit jí s existujícím rozvrhem jednotlivých tříd,
- informace o nabízených programech pro rodiče žáků se SPU (viz příloha č. 1),
- rozeslat je rodičům nebo zvolit jinou formu informovanosti cílové skupiny podpořených osob,
- přihlášky na jednotlivé podpůrné aktivity (viz příloha č. 2).

Nabízená podpora žáků se SPU:

1. Pro žáky s poruchami učení 6. - 8. ročníku otevíráme Feuersteinovo instrumentální obohacování FIE I – PhDr. Kamila Balharová, pondělí od 14.15 do 15.00.
2. Doučování – pomoc s úkoly v polední pauze (až se naobědvají nebo nejprve napíší úkol a pak jdou na oběd, záleží na dětech) v úterý a ve středu 5. vyučovací hodinu. V hodinách je přítomna PhDr. Svobodová. Doporučujeme využít při přípravě dlouhodobějších úkolů jako jsou referáty či oborové práce, lze zde napsat i běžné úkoly.
3. Pro žáky 9. ročníku nabízíme speciální program "Já na to mám", který je zaměřen na porozumění a práci s textem a zároveň procvičuje dovednosti jako je plánování a organizace práce. V tomto programu bude každý žák pracovat samostatně pod vedením PhDr. Jitky Svobodové, proto si domluví hodinu podle vzájemných časových možností a rozvrhu.

Podporu potřebují nejen žáci se specifickými poruchami učení, ale i jejich učitelé. Proto je přepracován vzor IVP pro žáky se SPU a doplněn konkrétními pokyny k jeho vypracování (viz příloha č.3).

Příloha č. 1

Nabídka podpůrných aktivit pro žáky se speciálními vzdělávacími potřebami

Vážení rodiče,
podařilo se nám zapojit se do projektu OPPA – Operačního programu Praha Adaptabilita se školním projektem s názvem Prevence a podpora ve výchovně vzdělávacím procesu žáků se speciálními vzdělávacími potřebami jako součást inkluzivního vzdělávání a rozvoj profesního a kariérového poradenství na ZŠ Táborská registrační číslo: CZ.2.17/3.1.00/36373.

Díky tomuto projektu můžeme nabídnout zdarma podpůrné aktivity žákům se speciálními vzdělávacími potřebami, mezi které patří i vaše dítě.

Pro žáky s poruchami učení 6. - 8. ročníku otevíráme tyto programy:
Feuersteinovo instrumentální obohacování FIE I – PhDr. Kamila Balharová
více informací najdete zde: <http://www.centrum-cogito.cz/index.php?stranka=metoda-instrumentalniho-obohaceni&lang=cz>

Termín: pondělí od 14.15 do 15.00. Do skupiny lze zařadit maximálně 5 žáků, pokud bude velký zájem, je možné otevřít i druhou skupinu od 15.00.

Nabízíme možnost doučování – pomoc s úkoly v **polední pauze** (až se naobědvají nebo nejprve napíšou úkol a pak jdou na oběd, záleží na dětech) **v úterý a ve středu 5. vyučovací hodinu**. V hodinách je přítomna PhDr. Svobodová. Doporučujeme využít při přípravě dlouhodobějších úkolů jako jsou referáty či oborové práce, lze zde napsat i běžné úkoly.

Pro žáky 9. ročníku nabízíme speciální program "Já na to mám", který je zaměřen na porozumění a práci s textem a zároveň procvičuje dovednosti jako je plánování a organizace práce.

V tomto programu bude každý žák pracovat samostatně pod vedením PhDr. Jitky Svobodové, proto si domluví hodinu podle vzájemných časových možností a rozvrhu.

Pokud máte zájem, ozvěte se mailem nebo pošlete své dítě pro přihlášku k PhDr. Kamile Balharové nebo k PhDr. Jitce Svobodové.

S pozdravem

PhDr. Kamila Balharová
speciální pedagog
a
PhDr. Jitka Svobodová
výchovná poradkyně

Příloha č. 2

Přihláška na program

Feuersteinovo instrumentální obohacování

termín skupiny – pondělí 14.15 – 15.00

jméno dítěte _____

realizovaný v rámci projektu OPPA – Operačního programu Praha Adaptabilita se školním projektem s názvem Prevence a podpora ve výchovně vzdělávacím procesu žáků se speciálními vzdělávacími potřebami jako součást inkluzivního vzdělávání a rozvoj profesního a kariérového poradenství na ZŠ Táborská registrační číslo: CZ.2.17/3.1.00/36373.

Podpis rodiče _____

Přihláška na program **Já na to mám**

jméno dítěte _____

realizovaný v rámci projektu OPPA – Operačního programu Praha Adaptabilita se školním projektem s názvem Prevence a podpora ve výchovně vzdělávacím procesu žáků se speciálními vzdělávacími potřebami jako součást inkluzivního vzdělávání a rozvoj profesního a kariérového poradenství na ZŠ Táborská registrační číslo: CZ.2.17/3.1.00/36373.

Podpis rodiče _____

Příloha č. 3

Pokyny k vyplňování IVP - individuálně vzdělávacího plánu - pro třídní učitele

1. Formulář IVP pro žáky se specifickými poruchami učení (dále SPU) stáhněte ze serveru nástěnka učitele - složka projekt OPPA - složka SPU.
2. Vyplňte údaje o žákovi.
3. Vše co je vyznačeno kurzívou je nutné nahradit podle skutečnosti, jedná se pouze o vzor.
4. **Rozhodnutí o povolení vzdělávání žáka, žákyně podle IVP ze dne** - opište datum, které je uvedeno na rozhodnutí ředitele školy o povolení integrace a IVP - najdete v dokumentaci školního speciálního pedagoga
5. **Zdůvodnění** - sem opište diagnózu
6. **Školská poradenská, zdravotnická a jiná zařízení, která se podílejí na péči** - doplňte, pokud víte, zda dítě dochází na logopedii, je v péči neurologa, foniatra a podobně
7. **Učební dokumenty:** Školní vzdělávací program pro základní vzdělávání Škola porozumění
Č.j. 26732/2005-22
8. **Organizace výuky** - popište, jak se bude lišit organizace výuky od výuky ostatních žáků ve třídě.
9. **Priority vzdělávání a dalšího rozvoje** - konzultujete se školním speciálním pedagogem
10. **Součástí dělených hodin ČJ je i speciálně pedagogická péče** - vyplňuje školní speciální pedagog, pokud je na škole pro daný ročník zařazena
Ve všech vyučovacích předmětech je třeba dbát na - sem opsat ze zprávy z PPP uvedená doporučení
11. **Způsob hodnocení** - vyberte jednu z možností podle potřeb dítěte
12. **Personální zajištění úprav průběhu vzdělávání** - vypište, kdo se kromě vyučujících bude na vzdělávání podílet, u nás nejčastěji školní speciální pedagog
13. **Spolupráce se zákonnými zástupci** - popište pravidla, jak budete spolupracovat
14. **Podíl žáka na řešení problému** - společně si stanovte, co bude úkolem žáka, maximálně 3 věci
15. **Předpokládaná potřeba navýšení finančních prostředků nad rámec prostředků státního rozpočtu poskytovaných podle zvláštního předpisu** - vyplňte, pokud potřebujete nějaké konkrétní pomůcky, napište sem případného asistenta pedagoga a požadavky předejte vedení školy.
16. Do tabulky doplňte jména vyučujících, kteří se na vzdělávání žáka s LMP budou podílet.
17. **Přiložte přílohu** - přizpůsobení výuky potřebám žáka se SPU v jednotlivých předmětech.
18. Sejděte se s rodiči nad návrhem IVP, doplňte případné změny.
19. Hotový IVP vytiskněte, nechte všechny zúčastněné strany podepsat.
20. Podepsané založte do sborovny do složky IVP a jeden výtisk předejte zákonným zástupcům žáka.